

Győri Ítéltábla

Az ügy száma: Gf.II.20.018/2024/9/I.

A felperes: Felperes1

(Cím2)

A felperes képviselője: Dr. Imre Ügyvédi Iroda

(cím18;

ügyintéző: dr. Imre András)

Az alperes: Alperes1

(Cím1)

Az alperes képviselője: Dr. Vásárhelyi Ügyvédi Iroda

(cím20.;

ügyintéző: dr. Vásárhelyi János ügyvéd)

A per tárgya: vételár tartozás

Az elsőfokú bíróság neve és fellebbezéssel támadott határozatának száma:

Székesfehérvári Törvényszék

32.G.40.049/2022/67.

A fellebbezést előterjesztő fél és a fellebbezés sorszáma:

felperes, 68. sorszám

Í t é l e t

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja és kötelezi az alperest, hogy tizenöt napon belül fizessen meg a felperesnek 34.899.600 (harmincnégymillió-nyolcszázkilencvenkilencezer-hatszáz) Ft tőkét, valamint annak a 2021. szeptember 4. napjától a kifizetés napjáig járó havi 1%-os mértékű késedelmi kamatát és 13.940 (tizenháromezer-kilencszáznegyven) Ft behajtási költségátalányt.

Mellőzi a felperes perköltség viselésére kötelezését. Egyben kötelezi az alperest, hogy tizenöt napon belül fizessen meg a felperesnek 6.375.512 (hatmillió-háromszázhetvenötezer-ötszáztizenkettő) Ft első- és másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

[1] A felperes, mint faktor és a cég1Kft. mint adós között 2019. augusztus 5. napján faktoring keretszerződés jött létre, amely alapján a felperes a keretszerződés mellékletében meghatározott kötelezettek, a cég1Kft. vevői által vállalt kötelezettségekre előfinanszírozást teljesített. A faktoring keretszerződés 5.3.4. pontja alapján az olyan átruházott követelések tekintetében, amelyek alapjául szolgáló jogviszony a faktoring keretszerződés aláírását követően jött létre, az engedményezés feltétele, hogy a cég1Kft. előfinanszírozási kérelmet nyújtson be a bank felé, amely az ügyfél részéről ajánlatnak minősül. A bank ajánlati kötöttségének ideje 30 munkanap, a bank jogosult az ajánlatot elfogadni, vagy az ajánlat elfogadását indokolás nélkül megtagadni.

[2] A cég1Kft. mint eladó, és az alperes, mint vevő között 2021. március 8. napján műtrágya adásvételi szerződés jött létre, melyben a teljesítés helyeként Helység1et, az eladó telephelyét jelölték meg. A szállítási cím az alperes székesfehérvári telephelye volt, a kiszállítás időpontjaként a 2021. március 15. és április 30. közti időszakot jelölték meg. Az alperes vételár fizetési határidejét akként rögzítették, hogy a faktorálást követő 180 napon belül kellett teljesítenie. A szerződés értelmében az áru vevő általi mennyiségi átvétele a teljesítés helyén mérlegeléssel történik, melyről az eladó szállítólevelet állít ki, azon a vevő a teljesítést és a birtokba vételt igazolja, a vevő ezen teljesítési igazolása alapján történik a számla kiállítása. Az eladó tájékoztatta az alperest, hogy az alperes által fizetendő vételárat a felperes faktorálás keretében hitelezi meg.

[3] A cég1Kft. az alperes részére megküldte a 6340927. számú szállítólevelet az alperes által megvásárolt árurol, azon vevőként az alperes volt feltüntetve, átvevő címként a cím21 cím, megjelölték, hogy „szállítva Helység1 telepről”. A szállítólevelet az alperes képviselője aláírta és visszaküldte.

[4] Az alperes 2021. március 8. napján tárolási szerződést kötött a cég2Kft.-val, mint tárolóval. A tárolási szerződés szerint az alperes az eladótól vásárolt terméket elszállításig a

cég2Kft.. telephelyén (cím21.) tárolja, a tároló az áru átvételét elismeri, a kiszállítás végső határideje 2021. április 30. napja.

[5] Az eladó 2021. március 9. napján kiállította az alperes felé a VSZ-2021/00461. sorszámú, 34.899.600,- Ft összegű számlát, a teljesítés időpontjaként 2021. március 9. napja, a fizetés esedékességeként pedig 2021. szeptember 3. napja került megjelölésre. A számlát az eladó és a vevő alperes is cégszerű aláírással látta el.

[6] 2021. március 9. napján az alperes faktorálási (engedményezési) értesítést és teljesítési utasítást kapott, melyben az eladó az alperest, mint kötelezettet arról tájékoztatta, hogy a felperes faktoring szerződés alapján, engedményezés útján megszerezte a cég1Kft. alperessel szemben fennálló, a VSZ-2021/00461. számú számla szerinti bruttó 34.899.600 forint összegű, 2021. szeptember 3. napi esedékességű követelését, így azzal kizárólag a felperes rendelkezhet. Ugyanebben az okiratban, ugyanezen napon az alperes, mint kötelezett az alábbi nyilatkozatot tette: „Alulírottak, mint a kötelezett cégjegyzésre jogosult képviselői kijelentjük, hogy az engedményezést tudomásul vettük, és igazoljuk, hogy a szállító a fentiekben részletezett számlák alapjául szolgáló kötelezettségeit szerződésszerűen teljesítette, továbbá kijelentjük, hogy az Felperes1 felé az engedményezett követeléssel tartozunk. Kijelentjük továbbá, hogy az Felperes1-vel szemben az engedményezett követeléseket, azok teljesítését illetően – fentiekben az általunk megadott levonásokon túl – semmilyen kifogással, ellenköveteléssel vagy beszámítással nem fogunk élni, azokról kifejezetten lemondunk és a faktorálható összegként fent megjelölt összeget további levonás vagy ellenkövetelés nélkül, hiánytalanul az Felperes1 fent meghatározott számú fizetési számlájára határidőre teljesítjük.”

[7] A cég1Kft.1 2021. március 12. napján kérte a felperestől a VSZ-2021/00461. számú számla összegének előfinanszírozását, tájékoztatva a pénzügyet, hogy az előfinanszírozásnak valamennyi, a faktoring keretszerződésben foglalt feltétele teljesült. A felperes 2021. március 17. napján a cég1Kft. részére 31.409.640 forintot jóváírt.

[8] A felperes 2021. augusztus 31. napján fizetési emlékeztetőt küldött az alperesnek, utalva arra, hogy az eladó által engedményezett 34.899.600 forint összegű követelés 2021. szeptember 3. napján esedékessé válik, kérte ezen időpontig az összeg átutalással történő teljesítését. Az alperes válaszában előadta, hogy részére teljesítés nem történt. Közölte a felperessel, hogy eláll az eladóval kötött műtrágya adásvételi szerződéstől, figyelemmel arra, hogy a szállítási határidőn belül a műtrágya leszállítására nem került sor. Mindemellett közölte, hogy a 2021. március 9. napi engedményezési nyilatkozatot, illetőleg joglemondó nyilatkozatot megtévesztésre hivatkozással megtámadja.

[9] Az alperes a 2021. szeptember 3. napján kelt, az eladóhoz címzett nyilatkozatával bejelentette a műtrágya adásvételi szerződéstől való elállását az eladó szerződésszegésére hivatkozva. Az eladót is tájékoztatta arról, hogy tévedésre és megtévesztésre hivatkozással megtámadja a teljesítés elismerésére vonatkozó nyilatkozatát, továbbá azon nyilatkozatát, amely a szerződés vonatkozásában a kifogás, beszámítás és ellenkövetelés jogáról való lemondásra vonatkozik.

[10] Az alperes a Fővárosi Törvényszéken elsődlegesen megtévesztésre, másodlagosan tévedésre hivatkozással annak megállapítását kérte, hogy a 2021. március 9. napjára keltezett „faktorálási (engedményezési) értesítés és teljesítési utasítás” elnevezésű irat toldatán található nyilatkozata érvénytelen, arra kiterjedően, hogy a cég1Kft.1 teljesítette a szerződésben foglalt műtrágya szállítási kötelezettségét, valamint arra, hogy akár az eladó, akár a felperes felé 34.899.600,- forinttal tartozna, illetve a kifogás, beszámítás ellenkövetelés jogáról lemondott. A Fővárosi Törvényszék a 31.G.40.578/2022/26-II. számú ítéletével a keresetet jogerősen elutasította.

[11] A felperes elsődleges keresetében 34.899.600 forint tőke, ezen összeg után 2021. szeptember 4. napjától járó havi 1 %-os mértékű késedelmi kamat, valamint 13.940 forint összegű behajtási költségátalány megfizetésére kérte kötelezni az alperest faktorálással, illetve engedményezéssel megszerzett vételár tartozás címén. Másodlagos keresetében 31.409.640 forint tőke és ezen összeg után 2021. március 18. napjától a kifizetés napjáig járó, a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamat 8 %-al növelt mértékű késedelmi kamatának, valamint 14.708 forint összegű behajtási költségátalány megfizetésére kérte kötelezni az alperest szerződésen kívüli kártérítés címén. Harmadlagosan utaló magatartás (biztatási kár) címén kérte kötelezni az alperest 31.409.640 forint tőke és ezen összeg után 2021. március 18. napjától járó törvényes mértékű késedelmi kamat, továbbá 14.708 forint összegű behajtási költségátalány megfizetésére.

[12] Elsődleges keresete indokaként előadta, hogy a faktoring keretszerződés alapján a cég1Kft.1-től engedményezés útján megszerezte annak az alperessel szemben fennálló, írásban elismert teljesítés alapján kiállított számlában foglalt követelését. Az adásvételi szerződés alapján a termék leszállítása, annak alperes általi átvétele megtörtént, erre tekintettel lett kiállítva a 2021. szeptember 3. napi fizetési határidejű számla bruttó 34.899.600 forint összegről. Az alperes igazolta, hogy az eladó a műtrágya adásvételi szerződésből eredő kötelezettségeit szerződésszerűen teljesítette, elismerte az engedményezésre tekintettel a felperes felé fennálló tartozását és kijelentette, hogy az engedményezett követelésekkel szemben azok teljesítését illetően semmilyen kifogással, ellenköveteléssel, vagy beszámítással nem fog élni, azokról kifejezetten lemond, a faktorált összeget pedig minden további levonás, vagy ellenkövetelés nélkül határidőre teljesíti. A teljesítést illetően hivatkozott az alperes által cégszerűen aláírt szállítólevélre, illetve tárolási szerződésre. Az alperes a műtrágya adásvételi szerződéstől azért nem állhat el, mert az eredeti állapot helyreállítása, mint feltétel lehetősége nem áll fenn.

[13] Másodlagos keresetéhez tartozó érvelése szerint az alperes anélkül ismerte el az eladó szerződésszerű teljesítését, illetve állított ki teljesítési igazolást, hogy annak tényleges teljesítéséről az elvárható gondosság mércéje szerint meggyőződött volna, csupán bízott az eladó későbbi szerződésszerű teljesítésében. Az alperes a valótlan tartalmú tartozáselismerő nyilatkozatával öt hónapokon keresztül tévedésben tartotta, abban a hiszemben volt, hogy az eladó maradéktalanul eleget tett a szerződéses kötelezettségeinek. Az alperes tudatában volt annak, hogy a felperes csak abban az esetben teljesít előfinanszírozást, amennyiben az alperes az eladó szerződésszerű teljesítését visszaigazolja, az alperes jogellenes magatartása miatt kára keletkezett, amely megegyezik az eladó felé előfinanszírozott összeggel.

[14] A harmadlagos kereset körében szándékos magatartásként nevesítette az alperes részéről a szállítólevél aláírását, az áru hiánytalan átvételének igazolását, a jogelőd által

kiállított számla befogadását, aláírását, a tartozáselismerő nyilatkozat megtételét mindamellet, hogy az alperes nem ellenőrizte a szállítás megtörténtét. A felperes szerint az alperes őt szándékosan abban a tévedésben tartotta, hogy a jogelőd szerződés szerűen teljesített, és így felé fizetési kötelezettségének határidőben eleget tesz. Szándékosan tévedésbe ejtette, amelyből kára keletkezett. Az oldalán önhiba nem áll fenn, a faktorálás során a tőle elvárható gondossággal járt el. A követelést azon biztosítékkal vásárolta meg, hogy az alperes az eladó teljesítését elismerő nyilatkozatot tett, és kifejezetten kijelentette, hogy a felperesnek vele szemben követelése van, a kifogásolás, ellenkövetelés és beszámítás jogáról pedig lemondott. A felperes kárát a harmadlagos kereset körében is az előfinanszírozott összeggel egyezően jelölte meg.

[15] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Előadta, hogy a felperes által érvényesíteni kívánt vételár követelés olyan adásvételi szerződésből ered, melyet az eladó nem teljesített, és amellyel összefüggésben csalás bűncselekménye miatt büntető eljárás folyik. Teljesítés hiányában őt vételárfizetési kötelezettség nem terheli. Az adásvételi szerződéstől el is állt, az elállás folytán a szerződés megszűnt, így a felperes engedményesként vételárat nem követelhet. Állította, hogy a 2021. március 8-án kelt adásvételi szerződésben feltüntetett teljesítési hely nem felelt meg az ügyleti akaratának, korábban szóban a Helység²ra történő szállításban állapodtak meg. Álláspontja szerint az adásvételi szerződés, az engedményezési értesítő, a számla és a szállítólevél is érvénytelen, mivel azokon az eladó részéről cégjegyzésre nem jogosult személy aláírása szerepel. Az engedményezési értesítő megtevesztő volt, annak szövegéből arra lehetett következtetni, hogy a követelés engedményezése már megtörtént, ami azt a benyomást keltette, hogy az ügylet a felperesnél már alapos szűrön átment.

[16] Az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott ítéletével a felperes keresetét elutasította, kötelezte a felperest perköltség fizetésére.

[17] Az elsődleges kereset elbírálásánál vizsgálta az alperesi tartozáselismerő és joglemondó nyilatkozat joghatását, jogkövetkezményét. Rögzítette, hogy a faktoring keretszerződés 2019. augusztus 5. napján jött létre, ezen időpontban a perbeli adásvételi szerződés még nem létezett. A keretszerződés lehetővé tette a megkötését követően létrejött jogviszonyok esetében is a követelés felperesre engedményezését, de szükséges volt az ügyfél részéről az előfinanszírozási kérelem bank részére megküldése, illetőleg az ajánlat bank általi elfogadása, annak visszaigazolása. Az eladó 2021. március 12-én terjesztette elő előfinanszírozási kérelmét, a felperes az előfinanszírozásról 2021. március 17. napján hozta meg döntését. A tartozáselismerő és joglemondó alperesi nyilatkozat időpontjában a vételárkövetelés engedményezésére még nem került sor, azt a felperes még nem szerezte meg. 2021. március 9. napján az alperesnek a felperessel szemben tartozása nem volt, ezért a tartozáselismerő nyilatkozatnak a Polgári törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 6:26. § szerinti bizonyítási terhet a kötelezettre terhelő következménye megdőlt. A törvényszék az alperes 2021. március 9. napi joglemondó nyilatkozatát akként értékelte, hogy az a már engedményezett követelésekre és az azokkal kapcsolatos teljesítésre vonatkozó kifogások, ellenkövetelések vagy beszámítások érvényesítését zárta ki. Ebben az időpontban a cég¹Kft.¹ társasággal megkötött adásvételi szerződés szerinti vételárkövetelés engedményezésére még nem került sor, arra a joglemondás nem terjed ki. A Ptk. 6:8. § (3) bekezdése alapján az alperes részéről tett joglemondást nem lehet kiterjeszteni a 2021. március 9. napját követően engedményezett perbeli követelésre.

[18] A felperes a vételárkövetelés fennálltát bizonyította az alperes szerződésszerű teljesítését elismerő nyilatkozattal, a 2021. március 8-án kelt írásbeli műtrágya adásvételi szerződéssel, az alperes által aláírt számlával, szállítólevéllel, illetve tárolási szerződéssel. Ezen iratokkal szembeni bizonyítás az alperest terhelte. Az elsőfokú bíróság mérlegelve az okirati bizonyítékokat és a tanúk vallomását, bizonyítottanak találta, hogy az adásvételi szerződés alapján a teljesítés helye az alperes székesfehérvári telephelye volt. A tanúvallomások részletes értékelését követően arra a megállapításra jutott, hogy a peradatok alapján sem a szállítólevél, sem a szállítási szerződés, sem a számla, sem a tárolási szerződés nem alkalmas annak kétséget kizáró bizonyítására (még valószínűsítésére sem), hogy a cég1Kft.1 az alperes részére teljesített volna. Még abban az esetben sem, ha a teljesítésre nem Helység2-n, hanem Helység1-en kellett volna sor kerülnie. Utalva a kötelezett késedelemre, a póthatáridő eredménytelen elteltére, megállapította, hogy az alperes a 2021. szeptember 3. napi nyilatkozatával jogszerűen állt el az eladóval kötött szerződéstől. Az elállás következtében a szerződés megszűnt, így az alperesnek vételártartozása nem volt.

[19] Az elsőfokú bíróság a másodlagos keresetre vonatkozó döntésénél a kártérítési felelősség előfeltételeit vizsgálta és úgy ítélte meg, hogy a felperes kára és az alperes kifogásolt magatartása között az okozati összefüggés hiányzik. A harmadlagos kereset elbírálásánál az utaló magatartás (biztatási kár) tényállási elemeit vizsgálva úgy értékelte, hogy a felperes a kár bekövetkezténél az alperes szándékos magatartását bizonyítani nem tudta.

[20] Az ítélettel szemben a felperes terjesztett elő fellebbezést, melyben az elsőfokú ítélet megváltoztatását és elsődleges keresetének történő helyt adást kérte. Ennek alaptalansága esetén másodlagos keresetének helyt adást, annak alaptalansága esetén a harmadlagos keresetének történő helyt adást kérte. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság ítéletében a tényállást tévesen, valamint iratellenesen állapította meg, az így megállapított tényállásból téves jogi következtetéseket vont le, a rendelkezése álló okirati bizonyítékokat, a tanúvallomásokat, valamint a peres felek személyes előadásait iratellenesen és okszerűtlenül értékelte.

[21] Előadta, az engedményezés alapjául szolgáló jogviszony már az engedményezési értesítő keltének napján, illetve azt megelőzően létrejött. A műtrágya adásvételi szerződés aláírását és a számla kiállítását követően az adós az engedményezés tényéről tájékoztatta az alperest, valamint egyidejűleg teljesítési utasítást adott számára. A teljesítési utasítást az alperes átvette, az abban foglaltakat tudomásul vette, a záradékot, azaz a tartozáselismerő nyilatkozatot cégszerű aláírásával látta el. Így a teljesítési utasítás joghatás kiváltására alkalmas volt. Az elsőfokú bíróság álláspontjával ellentétben hatályosult az alperessel szemben. A követelés felperes általi megszerzése az elsőfokú bíróság álláspontjától eltérően a követelés keletkezésével egyidejűleg következett be, míg az alperes az engedményezési értesítő közlésétől volt köteles a felperesnek teljesíteni. Utalt a Szegedi Ítéltábla Gf.III.30.077/2023/20. számú jogerős ítéletére, mely szerint a Ptk. diszpozitív rendelkezéseiből következően a szolgáltatás jogosultja egyben az ellenszolgáltatás kötelezettje a szerződésszegés esetére biztosított jogairól lemondhat, az érvényes és hatályos nyilatkozatnak az a következménye, hogy szerződésszegésből eredő igényt nem érvényesíthet, elveszíti azt a jogosultságát, hogy erre a tényre alapítottan hivatkozzon a tartozáselismerő nyilatkozattal szemben a tartozás hiányára. Az elsőfokú bíróság nem vette

figyelembe azt a körülményt, hogy az alperes által tett egyoldalú jognyilatkozatok nem az engedményezés időpontjától függő hatállyal, hanem a nyilatkozat megtételének időpontjától kötötték az alperest. Az engedményezési értesítő, a szállítólevél, a számla, de még a tárolási szerződés is azt igazolja, hogy a szerződésszerű teljesítés megtörtént, ezen iratokkal szemben az alperes nem ajánlott fel olyan bizonyítékot, amely alkalmas lett volna a teljesítés elmaradásának a bizonyítására.

[22] A felperes szerint az elsőfokú bíróság téves jogi következtetést vont le az alperesi magatartás és felperesi kár közötti okozati összefüggés vonatkozásában a másodlagos kereset elbírálásakor. A felperes kárát nem a felperes magatartása okozta, hanem az, hogy az alperes az okirati nyilatkozataival ellentétesen nem jelent meg az áru átvételekor a Helységli telephelyen, ténylegesen nem vett át semmilyen árut, a műtrágya adásvételi szerződés rendelkezéseivel és a szállítólevélben foglaltakkal ellentétesen az adós Helységli telephelyén nem végzett el semmilyen mérlegelést, vagy darabszámlálást. A szolgáltatás minőségi és mennyiségi megfelelőségének megállapítása hiányában állította ki a szerződésszerű teljesítést és átvételt igazoló szállítólevelet, a tartozáselismerő nyilatkozatot, valamint a szerződésszerű teljesítést elismerő joglemondó nyilatkozatot, valamint fogadta be az erről szóló számlát. Ha az alperes nem állít ki valótlan tartalmú okiratokat úgy felperes biztos, hogy nem nyújtott volna finanszírozást a cég1Kft. részére.

[23] A felperes a harmadlagos keresetet elutasító döntéssel szemben azzal érvelt, hogy az alperes szándékos magatartása megállapítható, a folyósítási feltételek teljesültek, ezért az előfinanszírozás nyújtása alapos okkal történt, az önhiba a felperes oldalán nem állt fenn. Az alperes magatartása sarkallta őt arra, hogy a faktoring szerződésből eredő kötelezettségeinek eleget tegyen, és átutalja az engedményezési összeget az adósnak.

[24] A felperes álláspontja szerint a Fővárosi Törvényszék az engedményezési értesítő és a tartozáselismerő nyilatkozat érvényességét megállapította, ezekre igény alapítható az alperessel szemben. Érvényes szerződés megszüntetése harmadik személyekre nem hat ki, a harmadik személyek által a megszűnés időpontjáig megszerzett jogok fennmaradnak, ezen jogszerzés miatt az eredeti állapot természetben nem állítható helyre. Az alperes az adásvételi szerződéstől nem állhatott el, az eredeti állapot a követelés átruházása és a felperesi előfinanszírozás miatt nem volt helyreállítható.

[25] Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. Az alperes álláspontja szerint a tanúvallomások egybevetése alapján megállapítható, hogy a műtrágyamennyiség sohasem került átadásra vagy leszállításra és az is, hogy a teljesítés helye a székesfehérvári telephely volt. A felperes nem vitatta, hogy a tartozáselismerő és a faktoring-engedményezési értesítő nyilatkozat időpontjában még nem történt meg a követelés faktorálása. Az engedményezési értesítő 2021. március 9-én kelt, a felperes pedig 2021. március 17-én ténylegesen előfinanszírozott a cég1Kft. felé. Figyelemmel arra, hogy az abban foglalt azon tényállítás is valótlan volt, hogy a faktorálás, az engedményezés megtörtént volna, nem hivatkozhat az ezen körülményekre alapított egyoldalú nyilatkozatokra sem a felperes. A peradatok egybevetése és értékelése alapján megállapítható, hogy a felperes, faktoring keretszerződéssel engedményezett követelése nem áll fenn, mert az alperes és a cég1Kft.1 adós között létrejött műtrágya adásvételi szerződésből eredő kötelezettségét az eladó nem teljesítette.

[26] A másodlagos kereseti körében előterjesztett fellebbezés ellenében hivatkozott arra, hogy az egész eseménysort a felperes által rendszeresített félrevezető tartalmú engedményezési értesítő indította el, amiről a felperesnek tudnia kellett a saját eljárását ismerve, hogy egyrészt valótlan tartalmú, mert még nem került sor azt engedményezésre, faktorálásra, másrészt az is, hogy egy bank nevére hivatkozás ilyenkor garanciát jelent a háttérben lévő jogügylet ellenőrzöttségére. A harmadlagos keresetre előadta, részleteiben nem ismerte a felperes és az adós között létrejött faktorálási keretszerződést és annak mellékletének rendelkezéseit. Nem tudta és nem is kellett tudnia arról, hogy a faktorálási, engedményezési értesítés, teljesítési utasítás milyen hatással lesz a felperes és az adós szerződéses kapcsolatára, a felperest milyen magatartásra indítja és ez milyen összecszerűsége foglal magába. A felperest nem sarkallta semmire. A felperest a saját üzleti érdeke mozgatta, bármikor mondhatta volna, hogy nem kíván faktorálni egy követelést, főleg, ha az ott szolgáltatott, saját maga által készített, vagy eljárásrendileg elfogadott dokumentumok nyilvánvalóan és a felperes számára is egyértelműen nem lehetnek helytállóak.

[27] Az elsőfokú bíróság a helyesen megállapított tényállásból téves jogkövetkeztetést levonva, valamint az alperesi ellenkérelmen részben túlterjeszkedő jogi érveléssel, az eljárásjogot sértve utasította el az elsődleges, engedményezett vételár követelés megfizetése iránti keresetet.

[28] Ezért a fellebbezés alapos.

[29] A Ptk. az LVIII. fejezetében szabályozza a faktoring szerződést. A törvénybe emelt - egyébiránt atipikus, vegyes - szerződésfajta a faktoring két alaptípusából az ún. nem valódi faktoring szabályait tartalmazza. (Ptk. 6:405. §) A nem valódi faktoring esetében (szemben a valódi faktoringgal) a faktor nem vállalja át az engedményezett követelés behajthatatlanságának kockázatát (nem vállal del credere kockázatot), a reá engedményezett követelést a saját nevében, de az engedményező szállító (eladó) kockázatára érvényesíti, hajtja be. A Ptk.-ban szabályozott nem valódi faktoringnál a szerződési cél a szállító (eladó) kötelezettel szembeni követelésének előzetes megfinanszírozása. A mögöttes hitelügyletként jelentkező (Ptk. 6: 408. §) faktoringnál a faktor meghitelezi a szállító (eladó) vételár (ellenszolgáltatás) követelését, melynek fedezeteként a szállító a faktorra engedményezi a kötelezettel szembeni vételár (ellenszolgáltatás) követelését. A perbeli esetben ezen nem valódi faktoring szerződés jött létre a felperes és az alperessel jogviszonyba kerülő eladó között.

[30] Az elsőfokú bíróság ítélete indokolása (41) - (43) bekezdésében az érdemi döntés korlátait figyelmen kívül hagyva, az ellenkérelmen túlterjeszkedve (Pp. 342. § (1) bekezdés) állapította meg, hogy a 2021. március 9. napján kelt faktorálási (engedményezési) értesítés és teljesítési utasítás okiratába foglalt – tartozáselismerést és joglemondást tartalmazó – kötelezett nyilatkozat megtételekor az alperessel szemben fennálló vételár követelés engedményezésére még nem került sor és ezért a tartozáselismerő nyilatkozat bizonyítási terhet a kötelezett alperesre terhelő következménye megdőlt, illetve a joglemondó nyilatkozat sem vehető figyelembe.

[31] Az alperes ugyan az ellenkérelmében több helyen utalt arra, hogy kérdéses, hogy a kötelezetti nyilatkozat megtétele időpontjában (2021. március 9.) az engedményezés létrejött-e, ezt azonban csupán a felperes jóhiszeműsége hiányára, rosszhiszemű magatartására hivatkozással vetette fel. A 36. sorszámu jegyzőkönyvben rögzített nyilatkozata szerint pedig a felperesi közrehatás alátámasztására érvelt. A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) professzionális eljárást követel meg a felektől, ami annak követelményét is jelenti, hogy az alperesi ellenkérelemből egyértelműen ki kell tűnnie, milyen tények, jogi indokok, és jogi érvelés alapján tekinti az alperes a keresetet megalapozatlannak. (Pp.199. § (2) bekezdés b) pontja) Az alperes nem kellően konkrét, egzakt nyilatkozata nem volt összekapcsolható a törvényszék által levont jogkövetkezménnyel. Az ellenkérelemben fel sem merült, hogy az engedményezés 2021. március 9. napját követő időpontjára figyelemmel a tartozáselismerés bizonyítási terhet telepítő következménye (Ptk. 6:26. §) megdől és a joglemondás sem terjedhet ki a még nem engedményezett követelésre. Mindezeket az elsőfokú bíróság ítélete (41)- (43) bekezdésében ellenkérelmi érvelés nélkül, lényegében hivatalból állapította meg.

[32] Az ítéltábla ezen eljárási szabálysértésről a fellebbezési tárgyaláson a feleket tájékoztatta. (Pp. 370. § (3) bekezdése) A felperes a tájékoztatást követően annak figyelembevételét kérte. Ezért az ítéltábla az elsőfokú ítélet ezen – (41) - (43) bekezdéseiben foglalt – megállapításokat mellőzte.

[33] Az eljárási szabálysértés miatt figyelmen kívül hagyott ítéleti okfejtésekre utalva az ítéltábla csupán megjegyzi, hogy – az elsőfokú bíróság anyagi jogi álláspontjával szemben - a Ptk. 6:26. §-a a tartozás elismerésre és a Ptk. 6:8. § (3) bekezdése joglemondásra vonatkozó diszpozitív anyagi jogi szabályai nem zárják ki olyan követelésre vonatkozó – a leendő engedményeshez címzett – tartozáselismerő - illetve joglemondó nyilatkozat megtételét, amelynek engedményezése ezen nyilatkozatok megtételekor ténylegesen nem történt meg, de az engedményezőtől a kötelezettnek tudomása van arról, hogy az engedményezésre (a követelés faktorálása miatt) sor fog kerülni. A perbeli esetben az eladó és a vevő között érvényes adásvételi szerződés jött létre, a számla kibocsátásra került, az alperes tudta, hogy a számla összegét csak később teljesíti, tudomással bírt arról is, hogy a már létező követelés új jogosultja a felperes lesz és felé intézte tartozáselismerést és joglemondást tartalmazó nyilatkozatát.

[34] Nem hagyható figyelmen kívül, hogy az alperes a Fővárosi Törvényszék előtt előterjesztett, a 2021. március 9. napján kelt kötelezetti nyilatkozat érvénytelensége megállapítása iránti keresetét a bíróság jogerősen elutasította, tehát a joglemondó nyilatkozat érvényességét az alperes nem tudta megdönteni. Ezen ítélet anyagi jogereje (Pp. 360. § (1) bekezdése) folytán jelen perben már semmilyen módon, így anyagi jogi (megtámadási, semmisségi) kifogással sem tehető vitássá a kötelezetti nyilatkozat érvényessége.

[35] Az érvényes kötelezetti nyilatkozatban az alperes elismerte a műtrágya adásvételi szerződésből eredő szállítói kötelezettség teljesítését. A vételár tartozást az engedményes felperes felé ismerte el és lemondott azon jogáról, hogy a felperessel szemben az engedményezett követelésekre, azok teljesítését illetően kifogással, ellenköveteléssel vagy beszámítással éljen. A tartozáselismerés (Ptk. 6: 26. §) ugyan az elismert követelés jogcímét nem változtatja meg, de a tartozást elismerő kötelezettet terheli annak bizonyítása, hogy a tartozása az elismerő jognyilatkozat megtételekor nem, vagy alacsonyabb összegben áll fenn.

Így a kötelezett bizonyíthatja, hogy az elismert vételár tartozás alapját jelentő szolgáltatást az engedményező eladó szerződésszegés folytán (Ptk.6:137. §) részben vagy egészben nem teljesítette.

[36] A szerződésszegés esetére biztosított jogairól azonban a szolgáltatás jogosultja — aki egyben az ellenszolgáltatás kötelezettje — a Ptk. dispozitív rendelkezéseiből következően lemondhat, amely érvényes és hatályos nyilatkozatnak az a következménye, hogy a szerződésszegésből eredő igényt nem érvényesíthet, elveszti azt a jogosultságát, hogy erre a tényre alapítottan hivatkozzon a tartozáselismerő nyilatkozattal szemben a tartozása hiányára (hasonlóan: Kúria Gfv.VII.30.266/2012/5.). Egyoldalú joglemondás fogalmi körébe ugyanis az a nyilatkozat vonható, amellyel a jogalany az őt kétségkívül megillető jogosultságról (igényérvényesítésről vagy vitatásról) kifejezetten lemond (BH2018.146.), amelynek megfelel az olyan nyilatkozat, amely tartalma szerint arra irányul, hogy szerződésszegés — így teljesítés hiánya — miatt semmilyen kifogással nem él.

[37] A konkrét 2021. március 9. napján kelt kötelezeti nyilatkozatban az alperes a "semmilyen" kifejezés használatával egyértelműen és ellentmondásmentesen a felperesre engedményezett követeléssel szemben és azok teljesítését illetően a felperessel szemben érvényesíthető valamennyi kifogásról lemondott. Ez a joglemondó nyilatkozat kétségtelenül kiterjedt a szállító engedményező szerződésszegést eredményező szolgáltatás teljesítésének hiányára hivatkozásra is. Ez az értelmezés nem ütközött a Ptk. 6:8. § (3) bekezdése kiterjesztő értelmezést tiltó szabályába. (Szegedi Ítéltábla Gf. III. 30.077/2023/20.)

[38] A joglemondó nyilatkozat folytán nem volt jelentősége, hogy a cég1Kft. "f.a. " eladó milyen okból nem teljesítette a műtrágya adásvételi szerződésben vállalt szolgáltatási kötelezettségét és annak sem, hogy az engedményező, valamint a kötelezett alperes közötti szerződés során létrejött okiratokban a részes felek eltérően jelölték meg a teljesítési, illetve a szállítási címet. Az elsőfokú bíróság eleve indokolatlanul tulajdonított nagy jelentőséget a műtrágya adásvételi szerződésben (szállítólevélben, tárolási szerződésben) kikötött teljesítési helynek, valamint az egyéb okiratokban meghatározott szállítási címnek. A Ptk. 6:37. § (1) bekezdése szerint a szolgáltatás teljesítésének helye a Ptk. (illetve szerződés) eltérő rendelkezése hiányában a kötelezett, kötelelem keletkezésének időpontja szerinti, telephelye (székhelye). A szerződésben megjelölt teljesítés helye szerinti teljesítés jogkövetkezménye a kárveszély átszállása. (Ptk.6:122. §) A kikötött teljesítési helyen átvétel jogkövetkezményétől elkülönül azonban az áru szállításának címe, az a cím, amelyre a felek megállapodása szerint az árut fuvarozni kell.

[39] A joglemondás folytán az alperes az elismert tartozás megfizetése alól nem mentesülhet az eladó szerződésszegésére, a szolgáltatás nem teljesítésére hivatkozással.

[40] Ugyanezen indokok miatt nem volt jelentősége annak sem, hogy az alperes 2021. szeptember 3. napján elállt a műtrágya adásvételi szerződéstől. A joglemondás folytán a felperessel szemben arra sem hivatkozhat, hogy a szerződésszegésre alapított elállása az adásvételi szerződést felbontotta (Ptk.6:213. § (1) bekezdés), így a vételárral nem tartozik.

[41] Ezen túl megjegyzendő, hogy az esetbeli adásvételi szerződés megkötésekor (2021. március 9.) hatályos Ptk. 6:197. § (2) bekezdése I. mondata alapján az engedményezésről

szóló értesítést követően az engedménnyessel szemben hatálytalan a kötelezett és az engedményező szerződésének módosítása. Ezt a törvényi szabályt a 2023. évi XXXIX. törvény 2023. június 24. napjától hatályosan úgy módosította, hogy a törvényszöveget kiegészítette azzal, hogy az értesítést követően hatálytalan az engedménnyessel szemben a kötelezett és az engedményező szerződésének megszüntetése is. A törvénymódosításhoz fűzött miniszteri indokolásból kitűnően már a módosítást megelőző törvényszöveg is úgy volt értelmezhető, hogy az engedménnyessel szembeni relatív hatálytalanság nemcsak a szerződés módosítása, hanem – a kevesebből a többre következtetés elve alapján – a szerződés megszüntetése esetén is fennáll. Így az ítéltábla megítélése szerint az alperes elállása – az engedményes felperesre kiterjedő hatállyal – nem bontotta fel az adásvételi szerződést.

[42] Mindezekre figyelemmel az ítéltábla a törvényszék ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján megváltoztatta, és kötelezte az alperest az engedményezett 34.899.600 Ft vételár követelés megfizetésére (Ptk. 6:193.§ (1) bekezdés, Ptk. 6:215.§ (1) bekezdés). Az alperes az adásvételi szerződés 5.2. pontjában meghatározott mértékű késedelmi kamat, valamint a behajtási költségátalányról szóló 2016. évi IX. törvény 3.§ (1) bekezdése szerinti behajtási költségátalány megfizetésére is köteles.

[43] A fellebbezés eredményre vezetett, a pernyertes felperes perköltség megfizetésére nem kötelezhető, az ítéltábla az elsőfokú ítélet ezen rendelkezését mellőzte. Az alperes a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján köteles a felperes által Pp. 81. § (1) bekezdése szerint felszámított, a 32/2003 (VIII.22.) IM rendelet 3.§ (2) bekezdés b) pontja, 4/A.§ (1) bekezdése, illetve (5) bekezdése szerinti ügyvédi munkadíjat, a kereseti és fellebbezési illetéket magában foglaló első- és másodfokú perköltség megfizetésére.

Győr, 2024. április 25.

Dr.Ferenczy Tamás s.k.
a tanács elnöke

Dr.Konarik Attila s.k.
előadó bíró

Dr.Kovács Zsolt s.k.
bíró